

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
četrt leta . K 15.—, en mesec . K 5.—,
Uredništvo in upravljanje: Kopitarjeva ulica št. 6.
Telefon št. 50.

inzerati: Enostopna petiturstva (72 mm široka in 8 mm
visoka ali nje prostor) za enkrat po K 120.—,
Poslano: Enostopna petiturstva K 1.—, — izhaja vsak
dan, izveniš nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

Uradna objava o priznanju naše države. „Slovenija“ prvič nazvana v mednarodnem življenju.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 12. maja. »Temps« prinaša uradno objavo mirovne pogodbe, ki je bila izročena nemški delegaciji. Objava nazivlja na-

šo državo kot zaveznico entente z imenom »La Serbie-Croatie-Slovenie«.

Finančni minister pred odstopom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. maja. Kakor govorijo na merodajnih mestih, bo finančni minister

dr. Ninčič podal danes skoro gotovo svojo demisijo.

Ogrske meje določene.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 12. maja. »Le Radical« poroča dne 10. t. m.: Včeraj popoldne se je sešel svet štirih zunanjih ministrov Združenih držav, Anglije, Francije in Italije, katerim se je pridružil Makino, predstavitelj Ja-

ponske, in André Tardieu, predsednik osrednje teritorialne komisije. Ta posvet je bil prejšnji dan določil meje Ogrske. Včeraj je določeval meje avstrijskega ozemlja.

Italija nabira prostovoljce.

LDU Reka, 12. maja. Iz Pazina poročajo: Italijanske vojaške oblasti so začele razvijati agitacijo za zbiranje prostovoljcev v svrhu obrambe Istre in Reke proti jugoslovanski nevarnosti. Tem prostovoljem obetajo vse mogoče dobrote. V vsej

srednji Istri pa se je javilo samo sedem mladeničev in sicer iz Pazina 3, iz Vrsarja 2 in iz Poreča 2. Naši ljudje so takoj umeli, zakaj gre, a Italijanom stvar ni po godi, kajti kadar je treba biti junak, znajo samo javkati.

Prebivalci Reke Wilsonu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 13. maja. Prebivalci Reke so poslali na predsednika Wilsona brzojavko v Pariz z 19.751 podpisi. Brzojavka se glasi: Polni zaupanja v velikega glasnika svobode in pravice, se obračamo na vas s

toplo prošnjo, da izvolite delovati na to, da se ne izpolni krivične italijanske zahteve glede Reke in da se to mesto zedini z Jugoslavijo.

Novi konzulati.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 12. maja. V ministrstvu za zunanje stvari se dela načrt o ustanovitvi novih konzulatov v zaveznikih deželah.

Istovčasno se pripravlja ukaz o imenovanju konzulov in konzularnega osebja.

Volja Slovenije.

Včeraj popoldne je bilo v posvetovalnici mestnega magistrata zborovanje, kakršnega doslej morda še nikdar ni bilo na Slovenskem. Ta zbor se ni odlikoval po množici zborovalcev, pač pa po svojem značaju. Na tem shodu je bila po svojih zastopnikih navzoča vsa Slovenija. Vsa naša velika prosvetna društva, vse strokovne in stanovske organizacije, ženske zveze, vse politične stranke so se združile, da v zadnjem trenutku še enkrat zakličejo mogočnikom v Parizu, naj sklepajo mir pravičnosti, naj nam dajo poštene meje.

Resolucije, ki so se sprejele, predlagajo,

da se mesto Reka, ki je celo na svojem najožjem teritoriju le na videz italijanska in ki sama zase gospodarskega življenja ni zmožna, priklupi svojem naravnemu zaledju, kojemu je kot urejeno pomorsko izhodišče v svet poleg Trsta neobhodno potrebna; izjavljajo,

da pripada Dalmacija po svojem prebivalstvu, ki je skozi in skozi jugoslovansko, po plemenitih načelih g. predsednika Zedinjenih držav severoameriških držav Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Imenovani zastopniki obračajo pozornost mirovne konference na nečuvstva barbarstva, katera so nemški šovinisti pred očmi v Parizu zbranih zastopnikov človeštva in kakor v zasmeh tam zastopanih načel človečnosti po 29. aprila t. l. nadalje zagrešili nad slovenskim prebivalstvom na Koroškem, kjer so po starih nemških metodah v Srbiji in Bolgariji oplenili domove vseh odličnejših Slovencev, odgnali nad 2000 civilnih Slovencev brez razlike spola in starosti v ujetništvo, pobili in pobesili več kmetov in duhovnikov, na bestialen način razmesarili ujetce in ranjene vojake, ki se niso ustavili pred posvečenimi cerkvenimi vrati in so zlasti kruto postopali proti ženskam in otrokom;

izražajo protest celokupnega slovenskega naroda, da se je iz slovenskega dela Koroške napravilo celo dvojno vprašanje: slovensko - nemško in nemško - italijansko ter

zahtevajo, da se čimprej reši vprašanje mej med Jugoslavijo in Nemško Av-

strijo v naravnem smislu tako, da se po Slovincih obljudeno ozemlje na Koroškem s Celovcem in Beljakom vred, ki sta sicer narodno mešana, toda ležita na slovenskem ozemlju in sta gospodarska in prometna centra slovenskega dela dežele, pridruži državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Imenovani zastopniki prosijo, da se dovoli kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, militaristično zasesti one severno od Mure ležeče pokrajine v bivši Ogrski, v katerih prebiva slovenski narod, da se na ta način ta narod reši tuje narodne nadvlade, ter prisoditi te pokrajine državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

To je volja Slovenije. Naj bi je Pariz ne prezrl, če hoče ustvariti trajen in trden mir!

Razglas.

Ker se v nekaterih krajih, ki so v območju deželne vlade za Slovenijo, zlasti onih, ki meje ob Koroško, nevarno širijo hudodelstva punta, ropa in javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, proglašam dogovorno z g. poverjenikom za pravosodje za območje okrajnih glavarstev v Celju (s politično ekspozituro v Mozirju), v Mariboru, v Slovenjgradcu in Radovljici ter avtonomnih mest Celje in Maribor

PREKI SOD

za hudodelstva punta, umora, ropa, zažiga in javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine.

To razglasam s poveljem, da naj se vsakdo vzdržuje vsega puntarskega stekanja v trope, umora, ropa in zažiga ter javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, vsega ščuvanja k temu in vsake dotične udeležbe, ter pokori od oblastev izdanim ukazom, da se zaduše ta hudodelstva, ker bi se sicer vsak, kdor po njih oklicu zakrivi to hudodelstvo, po pretekem sodu sodil in kaznoval s smrtjo.

V Ljubljani, dne 13. maja 1919.

Golia s. r.
poverjenik za notranje zadeve.

Zastopniki Nemške Avstrije odhajajo.

LDU Dunaj, 12. maja. (DunKU) Nemško-avstrijska mirovna delegacija je nocoj pod vodstvom državnega kanclerja dr. Rennerja odpotovala v Pariz.

Ogrska in Nemška Avstrija.

LDU Budimpešta, 12. maja. (ČTU) Ogrski pooblaščenec Polgar je v imenu ogrske sovjetske vlade včeraj izročil dr. Bauerju noto Bele Kuna, v kateri se najodločneje protestira proti agitaciji Nemške Avstrije glede zapadne Ogrske proti imenovanju Beera kot zastopnika zapadne Ogrske pri mirovni konferenci in proti sprejemu zapadno-ogrske deputacije po predsedniku Seitzu

Italijanske demonstracije proti Wilsonu.

LDU Reka, 12. maja. V Miljah se je italijanskim oblastem uprlo okoli 30 mladencev-italijanašev. Zbrali so se ter pričeli demonstrirati proti Italiji. Posredovale so oblasti in jih kaznovali z dvema letoma temnice. To je zopet nov dokaz, kake simpatije uživa Italija pri istrskih Italijanih. — Iz Trsta prihajajo vesti, da

so se Italijani povodom odhoda italijanske delegacije iz Pariza zelo ostudno obnašali. Pred ameriškim poslanstvom so demonstrirali in kričali proti Wilsonu. Pravijo, da je drhal hotela sneti ameriško zastavo, medtem ko slikajo Wilsona na najostudnejših karikaturah, nazivajoč ga »il falso apostolo«.

Nemci odklanjajo mirovno pogodbo.

LDU Berlin, 12. maja. (DunKU) V današnji seji nemške narodne skupščine je ministrski predsednik Scheidemann ob živahnem odobravanju obrazložil v daljšem govoru nesprejemljivost mirovne pogodbe v njeni sedanji obliki. »Ta pogodba,« je izjavil govornik, »je po naziranju državne vlade nesprejemljiva, da se ne more verjeti, da bi mogel svet prenesti tako pogodbo, ne da bi se iz milijon grl vseh dežel in brez razlike strank zaslislal klic: »Proč s tem morilskim naklepom.« Stavili smo protipredloge in jih bomo še stavili. Vidimo našo nalogo v tem, da pridemo do pogajanj. V nevtrahnih državah, v Italiji, v Angliji, in predvsem v socialistični Franciji se kažejo že znaki nevolje proti mirovni pogodbi. Vsem, ki so z nami proti zadnjemu poizkusu šovinistične nasilne politike, se zahvaljujem iz srca, zlasti pa našim bratom v Nemški Avstriji. Poznamo sveje pot, toda ta pot ne sme iti preko teh pogojev. Ne pomenilo bi, zdvajati nad bodočnostjo Nemčije, temveč pomenilo bi žrtvovati jo, če bi drugače mislili in čutili. Naj nihče ne dvomi o tem, je govornik apeliral na narodno skupščino, da ste složni z nami, da je ves narod stražnik bo-

dočnosti naših potomcev. Složen narod mnogo premore, zlasti če, kakor mi danes, protestira ne samo za sebe, temveč za zvezo narodov proti temu, da se sovražstvo oveči in svoboda ovira. Ne umaknem se niti za las od tega, kar je naša dolžnost, kar smo obljubili in kar moramo prenesti. Toda samo pogodba, ki se more izvršiti, pogodba, ki nam da živeti, ki nam da življenje kot edino sredstvo za delo in obnovo, samo taka pogodba more svet zopet obnoviti. Samo tako pogodbo bomo podpisali, njenim določbam bomo ostali zvesti in jim posvečali vso našo silo in delo. Danes, je končal govornik, se dozdeva, kakor da bi se krvavo bojno polje zopet oživel, kakor da bi duhovi bojevali nad grobovi poslednji boj sovražstva in obupa. Mi se ne bojemo več, mi hočemo mir. Vidimo na zgledu naših sovražnikov, kakšen obup more izzvati nasilna politika in brutalni militarizem. Mi nočemo več dolgoletnih bojov. Gorje onim, ki so povzročili vojno, toda trikrat gorje onim, ki zavlačujejo pravični mir samo za en dan! — Pruski ministrski predsednik Hirsch je v imenu vseh nemških držav izjavil, da je mirovna pogodba nesprejemna.

Usoda Bolgarije in Turčije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 11. maja. Tu smatrajo za možno, da bodo zastopniki Bolgarije kmalu pozvani, naj pridejo k mirovnemu posvetu

v Versailles. Glede Turčije se sodi, da mora miniti še nekaj časa, preden se odloči o njeni usodi.

Iz Belgrada.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 7. maja 1919.

V naši prestolici ob sotoku Donave in Save se pričinja zopet živahnije politično življenje: Dne 6. maja se je sestal prvič po velikonočnih praznikih parlament.

Zapustili smo Ljubljano v prijetnem pričakovanju, da pridemo z dežja in mraza na solnce. Hudo smo se varali. V Ljubljani je baš 5. maja dopoldne sijalo solnce, ki se nam je pa skrilo, brž ko smo zavozili v soteske ob Savi. Čemerno vreme je vladalo nad vso Slovenijo, ki je bila mestoma močno poplavljen. Osušeni deli pa so bili lepo obdelani. Kolikor daleč ti je neslo oko, so se razprostirale njive, deloma že porastle z bujnim žitom, deloma sveže zorene in pobranane. Če Bog da dobro leto, država pa oskrbi redno funkcioniranje železnice in spravi konsumente v kar moč

najbolj neposredni stik s kmeti — to bo živeža v Jugoslaviji! Ne samo kruha — črede prašičev in goved, ki se pasejo po močvirnih travnikih, ob železnici in neobdelanih pasovih polja, niso več tako mršave, kakor so bile ob prvem sklicanju narodnega predstavništva. Upamo, da bo letošnje leto napravilo v Jugoslaviji konec lakoti povsodi. Brezdvomno bo ostalo še marsikaj za izvoz kamorkoli, tudi k lačnemu sosеду, če bo živel takrat z nami v drugačnih odnošajih nego sedaj.

Pregledali so nam legitimacije trikrat: v vlaku, pred vstopom na ladj v Zemunu in ob izkrcanju, opremili jih v Zemunu še z neko štampiljo, da so bile bolj veljavne, in sprejel nas je Belgrad, pa ne solčen, z izredno lepo modrino na nebu, ampak deževen, vetroven in mrzel. Bil je v živem

nasprotju s prazničnimi hišami, odetimi v zelenje: praznoval se je pomladni praznik, bil je baš Gjurgjev dan (6. maja); ta se praznuje med Srbi podobno kakor naš prvi maj, samo da nosi ime pomladnega praznika s še večjo pravico nego pri nas, ker nastopi tukaj pomlad za 14 dni ali tri tedne poprej nego v Ljubljani. Sadno drevje je že večinoma odcvelo; tudi cvetje divje-ga kostanja se že deloma osipa.

Na Gjurgjev dan se spominja Srb svojih hajdukov, ki jim je ozeleneli gozd nudil skrivališča pred Turki in jim omogočil bivanje po gozdih. V zatiranem ljudstvu je pomenila pomlad res svobodo in možnost, prirediti boj z zatiralci.

Tudi ima mnogo rodbin sv. Jurija za svojega rodbinskega patrona in praznuje ta dan svojo »slavo«. Vsaka srbska rodbina ima namreč svojega patrona, ki čuva rodbino; ta patron ni v nikaki zvezi z našim »godom«, ki se ravna po imenu godovnikovem, ampak je neodvisen od imena gospodarjevega. V davni prošlosti si je izbral oče za variha družine sv. Nikolaja (tega ima za patrona menda polovica Belgrada), sv. Trifuna, sv. Jurija itd. ter je njegov god praznoval kot rodbin. praznik. Okrog njega so se zbrali njegovi sinovi, če so bili tudi že oženjeni, in sosedje ter prijatelji so

ga prišli obiskat. Tako je še dandanes. Dokler živi oče, ne praznujejo oženjeni sinovi sami praznika rodbinskega patrona (ki se podeduje od očeta na sina, tako da slavi vsak Srb, ki mu je imel oče n. pr. sv. Nikolaja za patrona, tudi v svoji rodbini »slavo« sv. Nikolaja), ampak gredo v očetovo hišo in praznujejo rodbinski praznik skupno. Tja prihajajo tudi znanci in prijatelji čestitat; gospodar pa sprejema goste, dostikrat po 60 in več na dan. Včeraj je prišel moj srbski znanec šele ob dveh zjutraj domov, ker je obiskal prijatelja, ki je slavil »slavo«. Iz tega posameznega slučaja pa ne smemo sklepati, da so Srbi kakih ponočnjaki. Obratno; ob desetih zvečer so vse gostilne do malega prazne in ponoči ne najdeš skoro človeka na ulici.

Po sedanjem mrazu pričakujejo v Belgradu hitrega nastopa vročine, ki menda doseže v poletnih mesecih včasih tako silo, da ni mogoče skoro ničesar delati. Tudi v zbornici je sedaj še »hladno«; prva seja dne 6. maja ni bila niti sklepna. Obetajo se pa časi težkega dela; na dnevnem redu bo med drugim tudi agrarna reforma. Iz Bosne že prihajajo pridno prošnje in protesti veleposestnikov, naj ostane status quo. Mi upamo da ne bo ostal.

Razmere v Bosni se morajo spremeniti!

Odmevi dr. Koroščevega dela.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. maja. Včeraj sta dospela iz Sarajeva narodna poslanca dr. Sunarič in Čabrajič. Dopisnik »Obzora« je govoril z dr. Sunaričem, ki mu je povedal o razmerah v Bosni: Ni mi znano, koliko se dema, da se spremeni sistem v Bosni in kaj se misli storiti. Stanje je tako žalostno, da ve vsakdo, da se mora nekaj storiti. V spoznanju s predsedništvom Narodnega klu-

ba sem prišel do ministrskega predsednika Protiča, kateremu smo obrazložili nestrpno stanje in smo mu rekli, da če se razmere ne spremenijo, bomo vse javno povedali pred parlamentom. Popolnoma se strinjamo z izjavo dr. Korošca v bosenskem vprašanju in ga bo Narodni klub v tem oziru popolnoma podpiral, kakor tudi vsako drugo akcijo v ti zadevi.

Prenos kosti prvega srbskega kralja.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 12. maja. Včeraj se je vršil na svečan način prenos kosti prvega srbskega kralja Stevana Prvovjenčanega iz Zemuna v Belgrad. Svečanosti v Zemunu je prisostvovalo vse javno uradništvo, vse šole z učiteljstvom in profesorskimi zbori, društva, razne korporacije, vojaštvo in mnogobrojno prebivalstvo. Iz Belgrada so došli v Zemun člani občinske uprave in številne različne osebe. S parnikom, ki je vozil kosti prvega srbskega kralja, je došla v Belgrad silna množica ljudi iz Zemuna in okolice. Na belgrajskem pristanišču je pričakoval parnik regent Aleksander s spremstvom, ki je bil od prisotnih burno pozdravljen. Navzoče so bile vse belgrajske korporacije in honoracije. Ko se je pojavil parnik, je godba zaigrala srbsko himno. S parnika so prenesli kosti prvega srbskega kralja na suho narodni poslanci Banić, Šegrić, Spinčić, Kubrić, Caldarević in Petričić, in

ih izročil častnikom. Nato so prenesel spreved kosti med grmenjem in gov - sebojsko cerkev. Pri baldahinom sta korakala prestolonas. Aleksander in metropolit. V saborski cerkvi je bil svečan obred, po katerem je imel metropolit govor, v katerem je podal zgodovinsko sliko kralja Stjepana I. Prvovjenčanega in dejal med drugim: Kdor naših zaveznikov ve za to slavlje, se more uveriti, da ideja našega narodnega ujedinjenja ni posledica sedanjih velikih dogodkov, temveč da ima svoje korenine v našem narodu samem. Naš narod hoče biti eden in kdor hoče njegovo deloiniti, si bo nakopal njegovo sovraštvo, ker noče, da se ponovno osvobodi. — Po končanem obredu so poljubili krsto vsi prisotni. Krsta z zemeljskimi ostanki kralja Stevana Prvovjenčanega bo več dni razstavljena na ogled v saborski cerkvi, nakar jo prepeljejo v manastir Studence.

Narodno predstavništvo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. maja. Včeraj se je vršilo v narodnem predstavništvu seja, na kateri se je razpravljalo v važnih, aktualnih vprašanjih.

Strančarske razmere v Bosni.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Sarajevo, 13. maja. Skupina okoli dr. Sunarića je imela sejo glede politične orientacije. Dr. Sunarić je vstopil v Narodni klub in podpira Pavličjevo politiko.

Sarajevo, 13. maja. Franciskani so se na svojem zborovanju v Visbku izjavili za jugoslovansko ljudsko stranko.

13 židovskih tatov.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. maja. V Belgradu so zgrabili tolpo 13. židov, ki so bili izvedli tatvine od 50.000 kron.

Namesto za spomenik — za dobrodelnost!

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 13. maja. Po odloku deželne vlade se morajo uporabiti nabrane svote za spomenik Franca Jožefa I. za kako javno ustanovo ali kako človekoljubno svrhu.

Razmere v Rusiji vedno boljše.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 13. maja. Srbski poslanik v Rusiji se je preselil v Arhangelsk s celim osebjem. V svojem dopisu javlja, da so razmere v Rusiji vedno boljše, da povsod vlada mir in teče normalno življenje dalje.

Milan Marjanovič o zunanjem svetu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Zagreb, 12. maja. Včeraj dopoldne je imel Milan Marjanovič v hrvatskem gledališču predavanje o svojih intimnih vtisih za časa vojne v velikem svetu. Govoril je o težkočah, s katerimi so se imeli boriti jugoslovanski emigranti, ki so pričeli z delom, ko zunanji svet ni imel pravega pojma o naših razmerah. Končno je govoril tudi o jugoslovanskem gibanju v Ameriki in o položaju naših tamošnjih izseljencev.

Pogreb ministra Stefanika.

LDU Bratislava, 12. maja. (ČTU) Včeraj je bil pogreb ponesrečenega čehoslovanskega vojnega ministra Stefanika ter ponesrečenih dveh italijanskih častnikov in enega italijanskega vojaka. Krste so bile preobložene z venci. Italijanski, francoski in ruski častniki in legionarji so korakali za sorodniki vojnega ministra. Pogreba so

je udeležili kot zastopnik predsednika Masaryka dr. Samal s polkovnikom Hujakom, kot zastopnika italijanskega kralja general Piccione, kot zastopnik francoske republike general Pelle, francoski poslanik Clemens Simon, angleški poslanik C. Gosling, italijanski poslanik Mario de Lago, kot zastopnik jugoslovanskega poslanika tajnik dr. Brezigar, ministri Klofač, dr. Soukup in Habermann, predsednik narodne skupščine Tomašek, poslanik Tusar, belgijski in švicarski konzul, italijanski, romunski in ukrajinski pooblaščenec, zastopnica čehoslovaškega Rdečega križa dr. Alice Masarykova in več drugih. Pogrebne slavnosti je otvoril pevski zbor moštviskih učiteljev s husitsko himno, nakar je minister za narodno brambo Klofač imel govor, v katerem je opozarjal na silajni zgled vojnega ministra. Razen njega so govorili vrhovni poveljnik čehoslovanskih čet general Piccione, francoski general Pelle in več drugih. Izprevoz je odšel na kolodvor, odkoder so truplo generala Stefanika prepeljali v Brezovo. Trupla italijanskih častnikov in italijanskega vojaka bodo položili v provizoren grob, odkoder jih prepeljejo po sklepu miru v Italijo.

Graške volitve.

LDU Gradec, 12. maja. (DunKU). Pri volitvah v graški mestni svet so dobili krščansko-socialna stranka 23, socialni demokratje 20, stranka nameščencev in konzumentov 3 ter nemška zveza en mandat. En mandat še ni odločen, ker manjkajo glasovi ljudskih brambovcev in članov dijaške brambe zunaj Gradca.

Mažari proti Cehom.

LDU Budimpešta, 12. maja. (DKU) OKU javlja: Rdeča armada je 11. maja začela napad na Čehe. Ko je trajal boj infanterije, strojnica in artiljerije ves popoldan in vso noč, so se češke čete popolnoma razkrojile. Ko je napočilo jutro 12. maja, so Čehi zapustili svoje postojanke in se popolnoma brez reda umikali v smeri preko Füleka proti Losonczu. Ogrske čete so jim sledile do Füleka, kjer so ogrske patrole vkorakale 12. maja ob 6. zjutraj in odstranile izobešene češke zastave ter razobesile rdeče.

Mir brez Rusije.

LDU Pariz, 12. maja. (DunKU). — (Brezžično.) »Chicago Tribune« poroča, da je gotovo, da Rusija ne bo pripuščena h konferenci. Do smrti zadeti boljševizem bo v kratkem prenehal. Vsaka vojaška intervencija je nepotrebna.

Olčša avstrijska cesarska družina.

LDU Lugano, 12. maja. (ČTU) Po poročilih iz Rima, je bivša cesarica izrazila željo, poslati svoje otroke v Pianore (rojstni kraj bivše cesarice) in da se sme s svojim soprogom po sklepu miru tamkaj naseliti.

Osemurni delavnik.

LDU Rim, 12. maja. (DunKU). Dekret prometnega ministra določa za železnice osemurni delavnik z enim dnem počitka v tednu.

Iz pokrajine.

k Beguncem v vojaško službovanje vpoklicanih letnikov. Pri podpisnem posredovalnem uradu za begunce izprašujejo begunci iz po Italijanih zasedenega ozemlja, ali so se letniki, ki so vpoklicani v vojaško službovanje, dolžni odzvati temu pozivu. Posredovalni urad se je obrnil na poveljstvo Dravske divizije in le-to mu je sporočilo, da so vsi na teritoriju SHS bivajoči, dolžni odzvati se vpoklicu, razen onih, ki lahko dokažejo, da so tuji državljani. Ker goriški, ozir. koroški begunci tega ne morejo dokazati, so dolžni odzvati se vojaškemu vpoklicu. Vojaška oblast bo proti onim beguncem, ki bi se ne odzvali vpoklicu, nastopila z vso strogo, kot proti vsakemu, ki bi se njemu pozivu ne odzval. Posredovalni urad za begunce opozarja zato vse begunce, da se ravna po tem. Stališče Dravske divizijske oblasti je čisto pravilno in vlada mora smatrati vse begunce tako dolgo, da se eventualno en ali drugi kraj ne prisodi Lahom (za slučaj, da se sploh prisodi) za jugoslovanske državljane. In še v tem slučaju bi imeli po mednarodnem pravu državljani dotičnega kraja pravico, voliti med laškim in jugoslovanskim državljanstvom. (Opcijska pravica). Zato so begunci jugoslovanski državljani in podvrženi vojaškemu službovanju. — Posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani.

k Listnica upravnistva. V odgovor na nekatere reklamacije javljamo, da je dne 1. majnika po vseh tiskarnah delo počivalo in torej št. 89 »Večern. lista« ta dan ni mogla iziti. Poslati je tedaj ne moremo.

Onim zavodom, katerim je potekla naročnina, smo priložili položnice in prosimo, da se jih p. n. naročniki čimprej poslužijo, da ne bo treba časopisa ustavljati. — Kdor pa ne misli lista obdržati in naročnino obnoviti, naj to sporoči ali pa list vrne, da prihrani sebi stroške, nam pa škodo.

k Poročil se je v Škofji Loki gosp. Štefan Gebert, tisk. strojnik, z gđe. Marijo Gostinčar. Obilo sreče!

k Za koroške begunce so darovali: Drja. Franc in Aleš Ušeničnik, 40 K; neimenovan, 10 K; neimenovan, 20 K; prof. in pref. v zavodu Sv. Stanislava, 400 K; dr. Greg. Pečjak, 200 K; dr. Josip Tičar, Kranjska gora, 100 K; Franc Pogačnik, Ljubljana, 500 K; uradništvo Vinko Majdič, Kranj, 60 K; Ferdo Lavrinc, Radovljica, 20 K; izobraževalno društvo, Mengeš, 45 K; Franc Grein, Ribnica, 40 K; P. Bohinjec, Trzin, 20 K; dr. Jos. Dermastia, 20 K; urednik Anton Pesek, 100 K; knezoškof dr. Anton Jeglič, 100 K; Ignacij Kossem, 10 K; Karol Pollak, 1000 K; inž. Remec, 100 K; Alojz Kumer, 2 K; Olga Sittig, Velenje, 10 K; Franjo Zopf, Pristava,

20 K; Davorin Vukšinič, Metlika, 20 K; postajenačelnik, Rimske Toplice, 50 K; advokat dr. Anton Švigelj, 10 K; notar Franc Stupica, 100 K. Skupaj 3897 K.

k Odbor koroških beguncev išče za tri odbornike stanovanje v Ljubljani, ker se te moči vsak dan rabijo za pisarno. Če bi imel kdo kako sobico na razpolago, se naproša, da blagovoli to javiti na Odbor koroških beguncev, Poljanska cesta št. 4, Ljubljana.

k Stanovanja za koroške begunce. V Stožicah, občina Jezica stoji poslopje Buzolinija. Veliko je tako, da se gotovo lahko nastavi v njem nekaj begunskih družin. V teku vojske je bilo tu prostora za mnogo vojakov. Sedaj bi se prav lahko uporabilo za nekaj koroških beguncev, ki so brez strehe.

k Število izprašanih učiteljev slovenske stenografije. Po zadnji številki »Stenografa«, ki ga izdaje Hrvatsko stenografsko društvo v Zagrebu, posnemamo, da imamo Slovenci 25 izprašanih učiteljev, oz. učitelje slovenske stenografije (12 učiteljev in 13 učiteljic), dočim imajo Hrvatje 53 izprašanih učiteljev oz. učitelje hrvaške stenografije (25 učiteljev in 28 učiteljic). Imenovani list je med vojno prenehal izhajati in je baš zadnje dni izšla prva številka po vojni. Prinaša tudi spise, pisane s slovensko stenografijo, tako n. pr. v zadnji številki odlomek iz Trdinovega spisa »Nasledki prvih turških vojsk.« Na list opozarjamo slovenske kroge, ki se zanimajo za stenografijo. List izhaja dvomesečno ter stane 4 K na leto. Naročnina se pošilja blagajniku Hrvatskega stenografskega društva dr. Sigismunda Čajkoveca v Zagrebu, ulica Mošinskega 31.

k Počakajmo z muzeji! V Trebnjem na Dolenjskem so pred nedavnim otvorili muzej: Glavna dvorana je res lepa in velika. Toda tudi hodnik, ki vodi v dvorano, je že okrašen s slikami. Takoj ko prideš v prvo nadstropje, te pozdravlja vojak, ki s pikethaubo v roki sedi na konju in moliočenaš s prusko razlago. — Na levi strani ugledaš sliko, ki je morda razdeljena v 50 elips, v vsaki je pa član avstr. vladarstva hiše. Še bolj pa se začudiš, ko stopiš v dvorano — na desni vidiš dr. Kreka, poleg njega dr. Ivana Sušteršiča, njemu nasproti pa v krasnem okvirju dragoceno sliko Franca Jožefa I., ki je bil od 1848 do 1916 cesar avstrijski. Druge slike te toliko ne ganejo. — Morda je le še prežgodaj za odpiranje muzejev, ker železnice so se zelo podražile, počakajmo torej malo.

k Rogaska Slatina. Dne 15. t. m. otvorili pri nas kavarno g. Ignac Remic, ki je bil skozi 7 let poslovodja kavarne »Kaiserhof« v Gradcu. G. Remica, ki je sin ljubljanskega vinskega trgovca g. Fr. Remica, kot zavednega Slovenca toplo priporočamo.

k Poštna vest. Pri poštnem uradu v Vojniku se je otvorila dne 3. maja t. l. postranska telefonska centrala z javno govorilnico, priključena h glavni centrali v Celju, za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

k Kavarne v Sarajevu. V Sarajevu se dobi sladkor samo za neznosno visoke cene, od 40—50 kron za kg. Kavarnarji so radi tega izdali za kavarne nov cenik,

»sicer za kavo s saharinom in za kavo s pravim sladkorjem, kjer računajo eno porcijo sladkorja (2 dkg) 80 vin. do 1 K. — Tudi posebne vrste razmere.

Gledališče v Sarajevu. Narodno gledališče v Sarajevu prireja redne predstave. Repertoar je domač. Gostujejo tu pa tam tudi belgrajski igralci. — Pritožujejo se nad občinstvom, ki hodi na svoje prostore v klobukih, s suknjami, stoje na podnikih med stolicami, delajo med predstavo opazke itd. — Res, zabavno!

Za Ljubomirom Krausom, ki so ga ali ustrelili radi vstaje po prekem sodu avstrijske mornarice v Pulju dne 11. maja 1918, se je brala sv. maša zadušnica v cerkvi sv. Petra v Splitu. Meščanstvo je prisostvovalo maši v velikem številu. Pokojni je bil mehanik v Splitu.

Iz Ljubljane.

Poročil se je kap. I. razr. Karel Peršl, dodeljen adjutanturi komande dravske div. obl. v Ljubljani, z gospo Karlo vd. Peršl roj. Tekavčič.

Gledališki svet. Člani gledališkega sveta se vabijo na sejo, ki bo v sredo, dne 14. maja, ob 17. uri v pisarni Matice Slovenske.

Publikacije Matice Slovenske za leto 1918 so dotiskane in se bodo prihodnje dni začele razpošiljati gg. poverjenikom, ljubljanski člani dobe knjige v Bonačevi knjigovoznici (dvorišče, I. nadstropje) od trede (14. t. m.) dalje med 14. in 17. uro proti izkazu plačane naročnine za l. 1918. Ravno tam se sprejema naročnina v znesku 8 K za leto 1919.

Mesečni sestanek Slov. zdravniškega društva v četrtek, 15. t. m., ob pol 12. uri popoldne na internem oddelku deželne bolnišnice. Tema: Boj proti tuberkulozi.

Društvo finančne straže na Slovenskem ima svoj redni občni zbor dne 18. t. m., ob 10. uri v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. P. n. člani se vabijo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Gremij trgovcev v Ljubljani pozivlja vse trgovce in trgovske pomočnike, ki bi se želeli nastaniti v Bitolju, da mu naznajo natančen svoj naslov najkasneje do 22. majnika t. l.

Ubog dijak-begunec je zgubil v soboto popoldne od škofije do glavne pošte 36 listkov za večerjo in kosilo v dijaški kuhinji »Domovina«. Ti listki so bili nakazila za prehrano revežu za celi mesec. Sedaj je dijak v največji bedi, ker nima denarja ne nakaznic. Prosimo poštenega najditelja, da najdene listke gotovo vrne. Naj jih prinese v naše uredništvo. Storil bo dobro delo!

Repertoar narodnega gledališča,

Drama.

13. maja, torek: Zaprti.
14. maja, sredo: »Moč teme«, znižane cene, Izven abon.
15. maja, četrtek: »Smrt Majke« C 54.

16. maja, petek: »Smrt Majke«, B 54.
17. maja, sobota popoldne: »Krojaček junaček«, B 2/52.
17. maja, sobota zvečer: »Moj Bebi«, C 51.

Opera.

13. maja, torek: Baletni večer (javna produkcija baletne šole). Abonma A 53.
14. maja, sredo: »Bajaci in Evelina«, C 3/55.
15. maja, četrtek: Baletni večer (javna produkcija baletne šole). Abonma B 53.
16. maja, petek: Zaprti.
17. maja, sobota: »Madame Favart«, A 56.

Po svetu.

s Kitajski Salomon. Med kitajskim prebivalstvom živi pravljica o razsodbi v pravdi dveh mater za dete. Rečena pravljica, ki je podobna modri Salomonovi sodbi, se glasi tako-le: K. Tel-minkungu, pravosodnemu mandarinu, ki je sodil v vsakokratnih pravih in preprih, sta prišli nekoč dve ženi, ki ste se prepirali za drobo dete, zakaj vsaka si ga je lastila. Mandarin ju je poslušal in uvaževal vzroke, ki sta jih obe materi za svoje pravo navajali. Sodnik je resno zmajeval z glavo, zakaj iz povedanega ni mogel spoznati prave matere. Zato je šel k svoji ženi, ki je bila jako modra, pa ji je povedal ves dogodek. »Čakaj,« je dejala mandarinova žena, »bom pa jaz poravnala ta prepir.« In velela je, da ji prinese dete. »Zalo dete,« je povzela mandarinka, »zdaj se pač ne čudim, da se mati tako gredoče zanj poteza in da ga nikakor noče prepustiti drugi materi.« Potem je šla v sosedno sobo, slekla njegovo krilce, oblekla vanje primerno veliko puničko-igračko in jo je pokrila s temnim zavojem. Ko je bilo to narejeno, je stopila s puničko-igračko v sodno dvorano in je izpregovorila v navzočnosti obeh mater: »Tu je torej dete, a ker ne morem prave matere doznati, ga bomo vrgli v bližnjo reko.« In zgodilo se je tako. Ali v tem trenutku je prava mati zavpila in skočila za detetom v reko. Mandarinova žena je velela svojim služabnikom, naj potegnejo mater iz reke, da bi ne utonila. Ko se je to zgodilo, je prinesla pravo dete v sodno dvorano in je rekla ženi, ki so jo potegnili iz reke: »Ti si prava mati, na svoje dete živo in zdravo nazaj.«

Sredstva in pripomočki za dolgo življenje. Neki angleški zdravnik se je napotil po svetu, da bi od najstarejših ljudi zvedel, s kakšnimi sredstvi in pripomočki so dosegli svojo visoko starost. V južni Francoski mu je dejal stoletni starček, da pozna samo eno sredstvo v dosego visoke starosti, in sicer: Sleherni dan je treba na tešče zaužiti citrono s cukrom. Vrli bicarski starček veruje, da ga je ohranil pri zdravju in dolgem življenju edino vsak dan na prazen želodec zaužiti kozarec slane vode. Neki londonski starec pa je trdil, da je učakal visoko starost samo zato, ker vsako jutro zaužije porcijo rdeče pese. Osemdesetletni starček na Pomerskem je odgovoril odličnemu angleškemu zdravniku: Že osem

križev imam na plečih, pa sem še vedno čil in vesel. Za to se imam zahvaliti edino le grahovi juhi. — Če je vsako omenjeno sredstvo v istini sposobno podaljšati ljudem življenje, o, kakšno starost bi učakal človek, kateri bi vsa ta preizkušena sredstva užival. Vsekako bi bil najmanj Metu-zalemove starosti.

s Zobje in vojna hrana. Neki zdravnik je konstatiral, da se je zdravje zob posebno pri otrocih za časa vojne izboljšalo za cele 4 odstotke. Ta zdravnik meni, da je škodovala zobem lepa bela moka, iz katere je bil pečen predvojni kruh in pa razne sladstice, ki so jih otroci radi lizali, posebno pa čokolada.

s Filozof ko priča. Nek obtoženec je prišel na nesrečno misel, da je pozval za pričo nekega znamenitega filozofa. Pri obravnavi je vprašal obtoženec pričo, če misli, da je on sposoben storiti kaj slabega. — »Gotovo,« je odgovoril filozof in pričel razlagati: »Da, vi ste zmožni za slabo dejanje ravno tako kakor jaz, ko mi vsi. Gospodstvo kreposti nad nami trajno, ampak samo mimogrede. Ali morem tedaj pred sodnijo z mirno vestjo trditi, da bi vi, ki sicer niste dozdaj ničesar slabega storili, ne bili zmožni, storiti v bodoče kaj takega.« — K sreči so bile še druge priče na mestu, ki so pomagale spraviti obtoženca iz zadrege.

s Šale. »Ah, kaj bi dala, če bi izvedela za sredstvo, ki bi pomagalo, da bi ne postala stara.« — »Eno sredstvo vem.« —

»Res? Povejte vendar!« — »Vzemite dr. Mesarja za hišnega zdravnika in jaz vam garantiram, da ne boste postala stara.« — »O, ljuba prijateljica, kako me veseli, da te zopet enkrat vidim! Cela večnost je že, kar misva bili skupaj. Da, šest let je pravkar minilo, kar sva se zadnjič videli. Ti me nisi takoj spoznala.« — »O, pač, a ne po obrazu, ampak po klobuku.« — Sodnik: »Vi v svoji vasi zobe derete?« Obtoženec: »Da.« Sodnik: »Ko je prišel vaš sosed Gregorac k vam, ste mu zobe izdri?« Obtoženec: »Sem!« Sodnik: »In zakaj ste ga najprej s pestjo udarili po glavi, da je omedlel?« Obtoženec: »Zato, ker je hotel biti kloroformiran.« — »Kje sem?« je zaklical bolni gospod Jazbec, ko je po večdnevem fantaziranju začel zopet prihajati k sebi. »Ali sem mar v nebesih?« »Ne,« je rekla njegova soproga, »saj sem vendar jaz pri tebi.«

s V pričakovanju podpisa mirovnega dogovora. Ko pričakujemo velik dan mirovnega podpisa, so se ljudje nadržali skupaj, da bi videli to dejanje, ko da je nekaj božanstvenega, nekaj, čemur se mora doprinesti žrtve. In zato počastijo in obdarujejo one, ki bodo podpisali ta svetli mirovni dogovor. Na primer: Clemenceau-u so bili darovali zlato pero, s katerim bo podpisal mir. No, naenkrat se je spomnil nekdo, da bi mu bilo treba darovati tudi druge potrebščine, vredne tega velikega dejanja. In res so se našli ljudje, ki se jim je zdel ta razlog zelo umesten in pameten. »Zveza francoskih prostovoljcev« je zbrala potrebno vsoto denarja in naročila vse potrebščine pisalne mize, izde-

lane v cizeliranem zlatu. Zdaj ne manjka drugega, ko da pozlatijo še palec, kazalec in srednec Clemenceau-eve desne roke.

s **Korist kemije.** Moderna kemija je postala poleg vseh drugih pridobitev velika dobrotnica trpečega bolnega človeštva. Kako malo ljudi ve, kak trud tiči v prašku modernega kemika, ki ga je predpisal zdravnik bolniku. Da, o njih nimajo nobenega pojma celo oni, katerim so razna imena najbolj navadnih zdravil povsem znana. Tu podamo nekaj pojasnil, ki so splošno zanesljiva. Komu je povsem neznan morfin, chinin, kofein, kokain, hudastrastin, ali vsaj eno izmed navedenih zdravil? Njih pridobivanje je jako zamudno. Najvažnejši je morfin, brez katerega bi bila moderna kirurgija jako otežkočena. Morfin se nahaja v mlečnem makovem soku in služi s svojo uspavalno lastnostjo. Morfin se da izpremeniti v kokain, drugačno lužnico, ki se tudi nahaja v makovem soku. Kodein učinkuje časovno in se rabi posebno pri bolnih dihalih. Chinin je zdravilo, ki se pridobiva iz skorje chinovega drevesa. To drevo raste posebno po velikih rastlinjakih na otoku Javi. Bil je znan že za davnih dob po svojem protivročinskem učinku. Izvirni chinin je izredno grenak, a moderni kemiji se je posrečilo odtegniti mu ta zoperni okus, ne da bi njegova zdravilna moč pri tem kaj izgubila. Kofein je v bistvu iz kavinih zrn; v medicini se rabi zaradi svoje lastnosti, s katero se pospešuje delavnost srca, pa tudi na vodo žene. S kemičnim delom so našli pratvarino kofeina takoimenovani purin, iz katerega se lahko dobi kofein ali druga tvarina, ki se imenuje theofylin. Theofylin se nahaja v čajevem izvlečku in se odlikuje sosebno s tem, da žene še bolj na vodo kakor kofein. Na trg prihaja to zdravilo pod imenom theocin. V poslednjem času se je umetno izdelal hydrastinin, ki je imenitno sredstvo proti notranjim krvavitvam. Hydrastinin se je pridobil prvotno iz korenin iz kanadskih močvirnatih rastlin. Dandanes se pridobiva mnogo ceneje iz odpadkov pri izdelovanju kafe. Ti odpadki, ki se imenujejo safrol, so bili do te dobe brez vsake vrednosti. Vse te snovi, o katerih smo doslej govorili, izdeluje narava v organizmu raznih rastlin. Ali tudi živalska telesa vsebujejo mnogokrat snovi, ki so jako koristne in dragocene. Tako n. pr. adrenalin, ki se nahaja v ledvicah; to je izvrstno sredstvo proti krvavitvam. Adrenalin rabi kirurgija jako pogosto v spojitvi s cocainom; to je izdelek iz listja neke rastline v južni Ameriki. To zdravilo učinkuje s tem, da mori živce in dela mestno brezčutnost. Zato ga radi rabijo zobni zdravniki, da umore zobni živce. S pridnim proučevanjem cocaina se je posrečilo vedti, izdelati druga sredstva, ki učinkujejo mestoma na živce in ki imajo še to dobro lastnost, da niso tako strupena. Ta nova zdravilna sredstva se imenujejo Anästhesin, stovain, alypin, eucain, novocain. Po kemičnem študiju alkohola se je posrečilo najti aether in clorform, obe dve sredstvi uspavate tako kakor alkohol, samo da nimata pri zavzivanju onih neprijetnih posledic, kakršne na-

stopijo po zaužitem alkoholu. Zanimivo je, kako so našli protivročinsko zdravilo antipyrin. Iskali so umetno nadomestilo za chinin, pa so našli antipyrin. Iz navedenega je videti, kako se strupi v roki večakov izpreminjajo v spasonosna sredstva, brez katerih bi dandanes človeštvo jako težko živelo.

s **Egipt in Koreja.** Ko so bili enkrat številni narodi oproščeni tuje vlade, ki je dolgo časa trajala ter postali samostojni in neodvisni, je povsem naravno, da je izbruhnilo narodno čustvovanje tudi drugod, med drugimi narodi. V Egiptu naletimo na ekstremne zahteve nacionalističnih voditeljev in na izgrede, ki so že zahtevali odločno akcijo od strani policije in vojaštva. V deželi, ki je bila skozi preteklih deset let znana kot Chosen, ki pa še vedno misli nase kot na Korejo, je opaziti splošno ljudsko reakcijo, ki se je dosedaj izražala na več ali manj miroljuben način, ker ni imela mogoče na razpolago orožja, da se izrazi na drug način, ki pa je dovedla z japonske strani do krutih represalij. — V Nemčiji bodo gotovo z velikimi simpatijami zasledovali gibanje v Egiptu. Isto velja glede gibanja v Koreji, razven če se Nemci še vedno oprijemajo fantastičnega upanja eventualne zveze z Japonsko. Egipt in Koreja bosta mogoče obe dvignili vprašanje glede pravice naroda do samovlade, vendar pa dvigata že sedaj veliko bolj važno vprašanje, če je narod sposoben za samovlado. Če ima kak narod božansko in nepobitno pravico vladati sam na neprimeren in slab način, je stvar naziranja, temelječega na tej ali oni politični teoriji. V sedanjih časih tesnih zvez in stikov med vsemi deželami sveta, se narod, ki hoče vladati samega sebe, po pravici lahko vpraša, če zna res vladati samega sebe.

Med narodi, ki so bili pred kratkim oproščeni v centralni in iztočni Evropi, vidimo in opazimo že sedaj veliko razliko v političnih zmožnostih. Čehi in Poljaki so v stanu vzdržati uspešne vlade, s katerimi so narodi zadovoljni, vendar pa bomo šele v bodočnosti videli, če so na primer Ukrajinci v stanu ustanoviti redno in uspešno vladno, s katero bo narod zadovoljen. Če tega ne bodo v stanu storiti, bodo otvorili veliko ozemlje, v katerem bo vladal nered, ki bo ogrožal ustroj družbe vsepovsod. Egipt je padel v roke Anglije in Koreja je padla v roke Japonske, ker sta bili domači vladi nesposobni. Napredovanje naroda do samozvesti in samovlade se pričinja vedno pri intelektualcih, ki nimajo nikake izkušnosti v administraciji in politični upravi, ponavadi niso bili v stanu obvladati dejanskih problemov administracije in politike. Angleška vlada namerava dati Egipčanom, kot že daje Indijcem, »vedno naraščajoči delež« pri upravi njih dežele. Intelektualci in agitatorji na čelu celega gibanja pa hočejo imeti vse in naenkrat. Če bi to dobili, lahko stavimo eno proti dvajsetim, da bo vladala v Egiptu v par letih taka zmeda kot je vladala pred pol stoletja. Angleška nadvlada je prinesla s seboj varnost ter precejšen kos prosperitete. Nižji sloji v Egiptu najbrž ne bodo simpatizirali z idejami nacionalističnih voditeljev, ki so do gotove meje drugega rodu ter za-

stopajo povsem druge interese kot pa mase, ki so očitvidno sprejele Cromerja kot so sprejele Ptolomeja. Japonska vlada je v Koreji ob gotovih prilikah nosila vse znake trdosti in okrutosti, ki je bila mogoče nepotrebna ter gotovo nesrečna v svojih učinkih. Kljub temu pa je japonska vlada v Koreji uspešna, kot domača korejska vlada gotovo ni bila. V Koreji kot v Egiptu sanja jo moške višjih razredov sanje o preteklosti in bodočnosti, vendar pa ni dosti povoda za domnevanje, da bi bili v stanu ustanoviti stalno in uspešno vladno in njih vlada bi mogoče predstavljala dvomljivo moralčno nezadovoljstvo, mogoče na stroške materialne prosperitete dežele. Taka izmenjava je v gotovih slučajih zaželjiva, vendar pa je treba vsak posamezni slučaj premotriti posebej. Povečana soudeležba domačinov kot jo obljublja Anglija Egiptu in katero bi tudi lahko obljubila Japonska Koreji, bo izvežbala domače voditelje v praktičnem delu administracije, soglasno z najboljšimi naprednimi idejami suverene sile. Tem potom bosta oba naroda postala sposobna vladati same sebe. Med tem časom pa bi bila anarhija v Koreji dejansko ogroženje Japonske kot bi bila anarhija v Egiptu dejansko ogroženje Anglije in tudi vseh dežel ob Sredozemskem morju. Poleg posebnih interesov obstaja tudi svetovni interes in svetovnemu interesu se v obeh sedanjih slučajih najboljše služi, če se vzdrži na zunaj prosvitljeno vladno obnovo s počasnim napredovanjem v smeri proti domači samovladi.

Poslanec.

Hotentotska pravljica.

Ruski spisal V. Doroševič. Preložil Nenad Vojvodič.

Ako hočete napraviti nekaj dobrega, potem je zlasti treba, da napravite to sami. Samo ne s pomočjo poslancev.

Poslušajte, kaj pripoveduje hotentotska pravljica!

Kaj mislite, da se imenuje Hotentot, ki si jo je izmislil, tako kakor jaz?

Ne!

To vam je pristna hotentotska pravljica.

Kjer so otroci, tam so tudi pravljice. Pripovedujejo jih hotentotske matere svojim otrokom. Gnusne in gabne hotentotske žene gnusnim in gabnim otrokom. Žene gledajo pri tem na svoje otroke pa si mislijo:

— Kako zalo je moje dete!

In deca gleda na svoje matere in si misli:

— Kako krasna je moja mamica!

Vse matere so lepe!

Za svoje otroke.

Vsi otroci so lepi.

Za svoje matere.

Da, hvala ti, narava, da je vse tako urejeno!

To je predgovor, a zdaj pozor! kaj pripoveduje pravljica sama.

Rodeč se in umiraje, umiraje in iznova rodeč se je po nebu popotoval mesec.

In videl je marsikaj, česar ni videlo solnce.

Solnce vidi, kako se ljudje prepirajo.
Mesec vidi, kako se ljudje ljubijo.
Solnce vidi napore.
Mesec vidi veselje.
In mesecu je bilo žal ljudi.

— Zakaj neki živijo samo enkrat? Jaz se rodim in umiram, umiram pa se iznova rodim — je rekel mesec, a ljudje umirajo, pa se ne rodijo več. Vse se ponavlja. Noč, dan, solnce, jaz, pomlad — samo življenje in pa radost. Ne maram, da bi bilo tako. Dam svojo moško besedo na to. Kakor bom rekel svojo besedo — tako se bo zgodilo.

Mesec je poklical zajca in mu rekel: — Ti imaš velika ušesa pa dolge noge. Dobro poslušaj, a še hitreje beži! Greš v mojem imenu k ljudem pa jim reci: Glejte, kaj je dejal mesec, ki se rodi in umira, umira in se iznova rodi. Mesec je zaukazal, da vam povem: Vi boste kakor jaz, vaše življenje bo kakor moje. To je njegova resna beseda in kakor hitro bo izgovorjena — se bo zgodilo tako. Si me slišal? Beži!

Zajec je povedal ušesa pa jo je ubral, kar so ga noge nesle.
Tako je pravil mesec.
Mesec je bil božanstven.
A zajec je bil zajec.
In dušo je imel majkeno kakor repek.
Med potjo je malo posedel pod grmom in premišljeval:

— Kako je to? Ali sem prav razumel? Ljudje bodo torej kakor bogovi? Ali se bodo rodili in umirali, bodo li umirali in se iznova rodili? Kaj ne bo to vse preveč? Odločna beseda: Kakor rečem, tako se zgodi.

Pomislil je zajec, pomislil in jo pobrisal naprej.

A kaj to meni mar? Do besedice vse povem, kar sem sam slišal.

Pritegnil je k sebi ušesa in na vse kriplje bežal dalje. Zagledal je na cesti človeka, ki je spal, pa ga je pošegetal z ušesom pod nosom.

— Vstani, tu je poslanec od mesca.

Človek je kihnil in se zbudil.

Kaj bi rad od mene mesec?

Zajec je rekel:

— Mesec je zaukazal, da bi povedal ljudem. Poslušaj dobro. Beseda je resna.

Kakor jo izgovorim — tako se zgodi.

— Poslušam! — je rekel človek.

— Vi boste kakor jaz in vaše življenje bo kakor moje. Ali si me razumel?

— Hvala mescu tudi za ta svet, ki nam ga nudi! — je pripomnil človek.

— Nalogo sem izvršil! — je rekel zajec in se spustil v beg proti domu.

A mesec je umrl in se zopet rodil in zopet je popotoval po nebu.

Pa močno se je čudil, ko premnogih ljudi, ki jih je videl preje, ni opazil več.

Vprašal je psa:

— Kje so oni ljudje?

Pes je zabevkal:

— Umrli so.

Mesec je vprašal:

— Kaj se niso iznova rodili?

— Ne.

Mesec se je strašno razsrdil in je pošlal po zajca.

— Kako to, da nisi izpolnil mojega ukaza?

Zajec je povedal ušesa.

— Do besedice vse sem povedal.

— Kaj si pa rekel?

— Povedal sem ljudem tvojo voljo: Vi boste kakor jaz in vaše življenje bo kakor moje.

— Kakor tvoje?

— Kakor moje?

— Jaz sem vendar rekel: »kakor moje.«

— Jaz sem tudi rekel: »kakor moje.« Kakor si velel, tako sem izvršil.

Mesec se je razsrdil in je udaril z ostrim krajem zajca po nosu.

Odsihmal ima zajec razcepljen nos in mesec otožno sveti.

Zajec je bil kaznovan.

Ali ljudje so vendarle kakor zajci: umirajo in se ne rodijo iznova.

Vi, ki ste močni, če hočete izvršiti nekaj dobrega — izvršite to samil!

In nikdar ne po poslancih!

Aprovizacija.

a Amerikanski špeh za VI. okraj: dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za mesec maj po naslednjem redu: V sredo, dne 14. t. m. pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 70 (Mencinger T.) dopold. od 8. do 11., št. 71 (Legat) popold. od pol 2. do pol 3. št. 72 (Stravs), od pol 3. do pol 4. št. 74 (Češnovar), št. 95 (Druškovic, Tabor), od pol 4. do 5. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 K. Strankam se je točno ravnati predpisanega reda.

a Prodajalci moke za kuho se vabijo, da se zglase v sredo, dne 14. t. m. ob 9. uri, v mestni posvetovalnici zaradi nakazila moke.

a Prodaja moke za kuho oziroma za pecivo. Za tekoči teden se dobi na vsako B izkaznico po en kilogram bele moke za pecivo, ki stane 4 K 66 vin., in pol kilograma koruznega zdroba, ki stane 2 K 66 vin. — Strankam se sme odrezati le levo polovico B karte, ker se bo prihodnji teden na desno polovico B karte delila še moka za kuho oziroma pecivo.

KRUŠNO MOKO BODO PRODAJALI v času od 11. do 24. maja na novo izkaznico za 13. in 14. teden sledeči prodajalci, ki se zaradi nakazila vabijo na 14. maja ob 9. uri v mestno posvetovalnico:

V I. okraju: na izkaznice C št. 1 in 2 pri Špragerju, Šolski drevored št. 3, na izkaznice C št. 3 in 4 pri Mehletu, Ambrožev trg 2.

V II. okraju: na izkaznice C št. 5, 6 in 7 pri Kavčiču, Florjanska ulica 22, na izkaznice C št. 8, 9, in 10 pri Jerančiču, Karlovška cesta.

V III. okraju: na izkaznice C št. 11, 12 in 13 pri Sokliču, Pred Konjušnico, na izkaznice C št. 14 in 15 pri Poderžaju, Kravkova ulica 27.

V IV. okraju: na izkaznice C št. 16, 17, in 18 pri Medici, Tržaška cesta, na izkaznice C št. 19 in 20 pri Jemeču, Tržaška c.

V V. okraju: na izkaznice C št. 21, 22 in 23 pri Stancerju, Dunajska cesta, na izkaznice C št. 24, 25 in 26 pri Krivicu, Dunajska cesta.

V VI. okraju: na izkaznice št. 27, 28 in 29 pri Druškoviću, Tabor, na izkaznice C št. 30 in 31 pri Češnovarju, Kolodvorska ulica.

V VII. okraju: na izkaznice C št. 32 in 33 pri Jebrčinu, Zgornja Šiška, na izkaznice C št. 34 in 35 pri Glaviču, Spodnja Šiška.

V VIII. okraju: na izkaznice C št. 36, 37 in 38 pri Suhadolcu, Udmal 50, na izkaznice C št. 39, 40 in 41 pri Trobi, Udmal št. 158.

V IX. okraju: na izkaznice C št. 42 pri Fojkarju, Dolenjska cesta, na izkaznice C št. 43 pri Marenčetu, Dolenjska cesta.

V X. okraju: na izkaznice C št. 44 in 45 pri Škerlu, Vič, na izkaznice C št. 46 pri Kušarju, Rožna dolina 191.

a Trgovci, ki so prodajali moko preteklih 14 dni, naj takoj naznanijo ostanek moke.

a Civilnim državljanom vpokojencem ter njih vdovam oziroma sirotam se bode v sredo in četrtek t. j. 14. oz. 15. t. m. popoldne od 3—7. ure prodajalo prekajeno svinjsko meso. Na osebo pride približno pol kg mesa. Na vrsto pridejo v sredo stranke od A do O, ostale v četrtek. — Stranke naj se drže abecednega reda, vsaka stranaka mora imeti s seboj najmanj za 1 K drobca. — Oddajalo se bode na Vodnikovem trgu št. 5 I.

Kdor je v spodnjem telesu občutljiv in trpi na zamašenju, naj ne vzame nikdar krepko vplivajoče, črevesju škodljive odvajalne sredstvo, marveč le Fellerjeve milo učinkujoče, nesko-dljive Rhabarbata „Elsa-kroglice“. One povzročijo lahko odvajanje, brez da bi škodovala črevesju in so najprijetnejše odvajalne sredstvo. 6 škatlic pošlje za 9 K 50 h edino pristno lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 245 (Hrvatsko). Fellerjev bolečine odpravljajoči „Elsa-fluid“, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 19 K, zamore se obenem naročiti, ako se hoče imeti pri hiši zanesljivo sredstvo, ki je vsakdo hvali, ki jo je poskusil. Omot in poslušna se računa posebej in najceneje, kdor naroči več obenem, mnogo prihrani. (b)

Žvepleno kopališče

Varaždinske toplice (Hrvatska)

Železniška in poštna postaja, telefon, brzojav.

Nov zdravilišni hotel.

Električna razsvetljava.

Staroznano, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-therme) + 58° C priporočeno proti protinu revmatizmu, išiasu i. l. d. Zdravljenje s pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsih, jetrih, želodcu in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne, ogljikove kisline in solne kopeli. — Odprto celo leto. — Krasna okolica. — Mod. oprema. — Novi hoteli. — Prospekte gratis. — Zdravil. zdravnik dr. J. Lechert.

Kapitan Dodero.

Italijansko napisal A. G. Barilli.

(Dalje.)

»Kaj pa?« sem vprašal.

»Da se je ladja potopila. To ne pomeni nič dobrega. Od cele ladje ni mogoče videti ne človeka, ne drugega znamenja.«

»To vendar ni mogoče! A v resnici, jobenega sledu ni. Nesrečni ljudje!«

»Res, nesrečniki! Najbrž so preveč hiteli v ladjo in s tem dobili svoje. In kapitan Norčija? ... On bo morda zadovoljen, da je našel grob ob svoji Morski zvezdi. Molimo zanj!«

Ljudje so na morju izredno pobožni. Sredi valov postane vera skoro praznoverje. Različno, vsak po svoji domovini, častijo potniki tu vse svetnike in Marijo z najrazličnejšimi imeni; če bi res prišli vsi darovi, ki jih ljudje obljubijo v viharjih, na svoje mesto — potem gotovo ne hrani zemlja dovolj zlata in srebra. Tisti trenotki naše molitve mi ne bodo šli nikoli iz spomina. Molili smo za svoje nesrečne tovariše in naša molitev je bila tembolj iskrena. Zdelo se nam je, kakor bi nam klicalo rjoveče morje, razsajajoči vihar in vse krog nas: »Molite, molite! Jutri ne bo molil nihče za vas — in vi boste počivali na dnu morja!«

»Pogum, dragi moj!« sem dejal, ko smo odnehili. »Pogumni moramo biti, zapujmo v Boga in svojo moč. Večno ne bo razsajal vihar. Morda se morje kmalu poleže.«

A molili smo se.

Tri dni zapored smo jadrili v isto smer. Mornarji so bili že izmučeni; morali smo razpeti jadra in potrpežljivo gledati, kako nas je gnalo proti zahodu. Naše upanje, da bi naleteli na kako ladjo, je bilo brezuspešno, kajti takrat promet v Tišem oceanu še ni bil tako razvit kakor danes. Najsi smo se ozirali še tako na vse strani, nismo videli ničesar drugega, kakor v neskončnost segajoče zelenkaste valove, nad katerimi se je kakor svinčena kupola razpenjala temnosivo nebo.

Četrto noč naše brezupne vožnje so se mornarji žalostno zmotili. Čolnar je opazil neka znamenja in opozoril tovariše. Jaz sam nisem videl ničesar, a ker so drugi neprestano trdili, sem nazadnje začel verjeti, kar so drugi opazovali. Zdelo se jim je, da se bližamo neki ladji; čuli so žvižganje vetrov v vrveh, šuštenje jader in pokanje jamborov. Začeli smo na vso moč klicati na pomoč, in zdelo se nam je, da nam odgovarja več glasov. Ti trenutki so bili polni bojazni — vse je napeto pričakovalo. A minile so minute, prešla je cela ura — pomoči ni bilo. Znamenja so izginila, glasovi so umolkli in odšli za vetrom proti jugozahodu. Vsi smo se povpraševali, če se ni sam zlodej norčeval iz nas.

»Bog nas varuj!« je vzkliknil čolnar ves zgrožen. To, kar smo opazovali na desni, je bila sama vragja ladja — tista zakleta ladja, ki že nad dvesto let straši v vodah Tihega oceana!«

Pri teh besedah je vse izpreletela

groza. Slišal sem prav do zadnjega sedeža pri krmilu, kako so nekaterim glasno zasklepetali zobje.

»Gotovo je bila zakleta ladja,« je pritrdil nekdo tiho in s tresočim glasom.

»Ali niste slišali, kako je Apolo lajal, ko se je peljala prokleta stvar tod mimo?«

»Zdaj je pri kraju z nami!« je dejal čolnar, ki je dobro poznal konec pravljice o zakleti ladji.

Tu moram pripomniti, da poznajo mornarji sedečo pravljico: Kdor sreča ladjo zakletega Holandca, ta je izgubljen.

3.

Mislite si sami, kako se nam je godilo po tisti usodni noči. Delali smo brez volje; nihče ni drugega izpodbujal, niti mu privoščil tistega nasmeha, ki utrujenega poživlja in mu da novega upanja. Če bi ne bilo treba ukreniti zdaj tega zdaj onega, bi gotovo ne bil nihče znil cel dan niti besedice.

Hrana nam je domala pošla. Pripravili smo se k zadnjemu obedu. Vsakdo je dobil tri unče suhorja, namočenega v solni vodi. Tako tiho in počasi smo ga poživali, kakor bi bili vsi na tihem premišljevali, kako bi nam bolj zalegel. Vedeli smo dobro, ko to použijemo, nimamo ničesar več.

Medtem se je veter polegel, kakor bi nas hotel zasmehovati, da ne moremo dalj vztrajati. Zdaj smo malo bolj mirno z vetrom jadrili proti zahodu. Toda kaj nam je to pomagalo? Saj smo bili vendar prepričani, da ne pridemo do suhe zemlje, ker prej umrjemo od lakote. Odkrito vam povem, če bi me bil Bog vprašal: »Hočeš pod pogojem, da utoneš, doživeti v enem trenotku jutrišnji dan?« bi mu bil brez pomisleka pritrdil. Zelel sem si že konca.

Prešel je peti dan in po tej noči napočil šesti naše brezupne vožnje. Čoln je sicer naglo plaval, a naši želodci so bili prazni. Prvi so jutranje zarje je osvetljeval osem obrazov, ki so drug drugega plašno gledali in si brali vsi eno in isto grozno misel v očeh. V tistem trenotku sem trepetal ne samo zase, ampak tudi za ubogega Apolona in ga nehote gladil z obema rokama. Ravno takrat se je obrnil k meni in zavzet zaklical: »Kapitan! Kapitan! Poglejte vendar tja proti jugozahodu!«

»Kaj je?« smo vprašali vsi obenem.

»Ali ničesar ne vidite?«

»Da, vidim podolgast oblak na obzorju.«

»Kaj šel To ne bo oblak, prenizek je, pa tudi nebo ni toliko jasno, da bi videli oblak.«

»Torej, kaj mislite, da bo?«

Tresočega srca sem vprašal. Vsi mornarji so vstali in pričakujoče zrlili v ono smer, kamor je kazal čolnar.

»Nič ne mislim,« je odgovoril. »Samo to pravim, da je to, kar vidimo, suha zemlja.«

»Da, da — tovariši,« je zaklical nekdo, »nič drugega ni kot suha zemlja!«

»Priatelji,« sem dejal, »včeraj zvečer smo vsi verjeli, da vidimo ladjo na desni, danes pa se nam zdi, da se nam kaže zemlja na levi, a gotovo bo ista prevara.«

»Ne, ne, gotovo je suha zemlja,« je odvrnil čolnar. »Le pogledajte ono sivo črto tam na vzhodu in povejte mi, če more biti to oblak!«

Mornarji so pleskali v roke kakor otroci, a jaz — odkrito vam pravam — nisem bil vesel. Moja karta, ki sem jo v naglici razprostil, ni kazala nobenega otoka, in ona siva črta me je nenadoma spomnila na razne pravljice, kako so se mornarjem prikazovali navidezni otoki. Toda ko se je bolj zdanilo, nisem mogel več dvomiti o tem, kar sem videl, in začel sem dolžiti pomanjkljivost svojega zemljevida. Čim bolj so se dvigale jutranje megle, tembolj smo videli, da se nismo varali. — Dve uri pozneje smo jasno videl pred seboj skalnat otok.

Ker nam jadra niso več zadostovala, sem ukazal pritrditi vesla. Tako smo se z vso naglico bližali otoku. Pozabili smo na lakoto in žejo in nismo opazili, da so večkrat pljuskali valovi v čoln.

Zdelo se nam je, kakor bi se nam lep otok peljal na valovih naproti, tako ostro smo se zagledali vanj. Že smo jasno razločevali grebene gora, vsi živozeleno odeti, znamenje vročega pasu.

Toda, o gorje! Kakor je bil otok lep, tako težko je bilo izstopiti. Ko smo se popoldne bližali otoku, smo spoznali, da to ni nizka obala, ampak vrsta ostrih kleči, ki so deloma visoko molele iz valov, deloma bile komaj tako visoke kakor morska površina. Valovi so se rjove razbijali ob njih, in če bi bili upali se naprej, bi se bil naš čolnič gotovo razbil.

Kaj bi storili? Da bi kleči objadrali, na to nismo mogli niti misliti. Sklenili smo, da vzamemo jadra in se previdno približamo skalam. Toda veter nas je neusmiljeno gnal naravnost v kleči, kakor da se je vse zarotilo proti nam.

Le nekaj korakov pred nami so švigili valovi kvišku in se zdrobili v pene ob kleči. Grozno so zarjuli. Zaklical sem svojim ljudem, naj se varujejo, zgrabil svojega Apolona za zavratnico, vrgl svoje instrumente v sod, kjer smo prej hranili suhor, da bi jih laže rešil. Toda za vse to že ni bilo več časa. Mogočen val je dvignil naš čoln in ga vrgl ob pečino in se zdrobil.

Ali je bil samo slučaj, ali me je rešil zvesti Apolo — resnica je, da se nisem znašel v morju kot hrana morskim pošastim, ampak sem se iz omotice prebudil v sedlu med dvema pečinama, ki je bilo malo poraščeno z zelenjavo. Pes je stal poleg mene in lajal na vse strani. Le od časa do časa je utihnil, se stisnil k meni, veselo mahal z repom ter mi lizal krvave praske na rokah in prsih. Pokodovan drugače nisem bil.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.